

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Vrchní soud v Olomouci rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu [REDACTED] a soudkyň [REDACTED] a [REDACTED] ve věci žalobce [REDACTED], se sídlem [REDACTED], IČ [REDACTED], zastoupeného [REDACTED], advokátem, se sídlem [REDACTED], PSČ [REDACTED] proti žalovaným: 1) [REDACTED], narozené [REDACTED], bytem [REDACTED] a 2) [REDACTED], narozenému [REDACTED], bytem [REDACTED], oba zastoupeni [REDACTED], advokátem se sídlem [REDACTED], PSČ [REDACTED] o 588.618 Kč s postíženími právy ze směnky, o odvolání obou žalovaných proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne [REDACTED], č. j. [REDACTED]

t a k t o :

I. Rozsudek soudu prvního stupně se ve výroku I. v rozsahu, v němž byl vůči žalovaným 1) a 2) ponechán v platnosti směnečný platební rozkaz ohledně částky

588.618 Kč, 6% úroku od 27. 3. 2012 do zaplacení, směnečné odměny ve výši 1.962 Kč a náhrady nákladů řízení ve výši 51.530 Kč, **p o t v r z u j e**.

II. Ve zbývající části výroku I., to je v té části, v níž byl ve vztahu k žalovaným 1) a 2) ponechán směnečný platební rozkaz v platnosti též ohledně částky 26.180 Kč nákladů řízení, se rozsudek soudu prvního stupně **m ě n í tak**, že co do této částky se směnečný platební rozkaz **z r u š u j e**.

III. Žalovaní 1) a 2) jsou povinni zaplatit žalobci společně a nerozdílně na náhradě nákladů řízení o námitkách 39.961 Kč, do 3 dnů od právní moci tohoto rozsudku, k rukám zástupce žalobce.

IV. Žalovaní 1) a 2) jsou povinni zaplatit žalobci společně a nerozdílně náklady odvolacího řízení ve výši 14.870 Kč, do 3 dnů od právní moci tohoto rozsudku, k rukám zástupce žalobce.

O d ů v o d n ě n í :

Shora označeným rozsudkem soud prvního stupně ponechal vůči oběma žalovaným v plném rozsahu v platnosti směnečný platební rozkaz ze dne 17. 9. 2012, č. j. [REDAKCE] (výrok I.) a uložil jim povinnost zaplatit žalobci společně a nerozdílně náklady řízení ve výši 3.081 Kč (výrok II.).

Proti tomuto rozsudku podali žalovaní 1) a 2) včas odvolání, v němž znovu namítli, že ani jeden z nich neudělil žalobci právo doplnit na směnku chybějící údaj data splatnosti a směnečné sumy, tudíž pokud tyto údaje byly do směnky postéze dopsány, pak se jednalo o pouhou změnu textu, která byla vůči nim neúčinná. V této souvislosti zejména zdůraznili, že projev vůle směřující k případnému udělení vyplňovacího práva, byl výstavcem směnky učiněn až 13 dnů po její emisi. Žalovaná 1) sice v pozici statutárního zástupce výstavce směnky dohodu obsahující ujednání o doplnění směnky podepsala, avšak nebyla si vědoma toho, že se jedná o udělení vyplňovacího práva. Žalovaní totiž nikdy s žalobcem osobně nejednali, celou transakci dohodli po telefonu, návrh dohody žalobce zanechal v kanceláři výstavce směnky, kde jež žalovaná podepsala, aniž by byla informována o tom, že tímto úkonem udělila žalobci právo doplnit na směnku chybějící údaj směnečné sumy a data splatnosti. Žalovaný 2) pak neučinil žádný úkon, jehož důsledkem by bylo udělení vyplňovacího práva, neboť se nikdy nezúčastnil žádného jednání, které by v takový úkon vyústilo. Dle názoru žalovaných se tedy soud prvního stupně řídil nesprávnou úvahou, když bez dalšího uzavřel, že předmětná směnka byla původně

emitována jako blankosměnka, k jejímuž doplnění žalovaní udělili žalobci právo nejprve konkludentně a posléze i písemně. Soud prvního stupně pochybil, když ohledně skutečnosti, že předmětná směnka původně nebyla blankosměnkou, neprovedl žalovanými navržené důkazy, v důsledku čehož nezjistil řádně skutkový stav věci. Jako nesprávný označili žalovaní názor soudu prvního stupně, že směnečný rukojmí vyplňovací oprávnění udělovat nemusí, neboť úplně postačí, že výstavce směnky, který tento úkon učinil, směnečného rukojmího o udělení vyplňovacího práva informuje. Dále žalovaní namítli, že na směnku byly doplněny údaje, které byly posléze odstraněny či jinak zneviditelněny. Pokud lze připustit, že vyplňovací oprávnění bylo uděleno, pak bylo zcela konzumováno již prvním uvedením údajů. Druhé doplnění údajů lze tedy kvalifikovat jako pouhou změnu směnečného textu, v žádném případě však již nemohlo jít a nešlo o realizaci vyplňovacího práva. V tomto směru však soud prvního stupně opět nedostatečně zjistil skutkový stav věci a své rozhodnutí založil pouze na úvaze, že si lze představit, že se výstavce při vyplňování směnky spletl, a proto ji „opraví“, což nelze považovat za neoprávněnou změnu textu. Navrhli, aby odvolací soud změnil rozsudek soudu prvního stupně tak, že směnečný platební rozkaz vůči oběma žalovaným v celém rozsahu zruší.

Žalobce navrhl potvrzení rozsudku soudu prvního stupně.

Odvolací soud přezkoumal rozsudek soudu prvního stupně, jakož i řízení, které jeho vydání předcházelo (§ 212, § 212a o.s.ř. ve znění účinném do 31.12.2013 – zákon č. 293/2013 Sb., Čl. II., bod 2. – dále jen o.s.ř.), a po jednání ve věci (§ 214 o.s.ř.) dospěl k následujícím zjištěním a závěrům.

Dle obsahu spisu se žalobce žalobou, doručenou soudu prvního stupně dne 23. 8. 2012, domáhal proti žalovaným 1) a 2) zaplacení směnečného peníze 588.618 Kč s postížními právy. Ve skutkových tvrzeních uvedl, že společnost [redacted] spol. s r.o. vystavila dne 1. 3. 2007 na jeho řad směnku, která měla sloužit k zajištění úhrady pohledávek vyplývajících z rámcové kupní smlouvy č. 72. Směnka byla původně vystavena jako blankosměnka, proto byla dne 12. 3. 2007 uzavřena dohoda o doplnění vlastní blankosměnky, dle níž byl žalobce oprávněn doplnit na směnku absentující údaje, a to datum splatnosti – v případě prodlení se splněním peněžitých závazků, směnečnou sumu – představující součet všech splatných pohledávek žalobce, včetně příslušenství. Vzhledem k tomu, že nastala situace předvídaná dohodou, žalobce v souladu s dohodou doplnil na směnku chybějící údaje. Žalovaní 1) a 2) převzali směnečný závazek z titulu avalu. Soud prvního stupně vydal ve věci směnečný platební rozkaz, proti kterému podali oba žalovaní v zákonem stanovené lhůtě námítky, v nichž namítli, že směnka není směnkou platnou, protože neobsahuje relevantní údaj data splatnosti a směnečné sumy. Neplatnost směnky též spatřovali v tom, že tyto údaje do ní byly doplněny neoprávněně. Dále žalovaní vznesli námítku promlčení, a to s ohledem na skutečnost, že směnka byla vystavena dne 1. 3. 2007, avšak dohoda o jejím vyplnění byla uzavřena až dne 12. 3. 2007. Žalovaní se proto domnívali, že se jedná o vistasměnku, u níž promlčecí lhůta uplynula dnem 1. 3. 2011. Žalovaní 1) a 2) se domnívají, že nejsou ze směnky zavázáni, neboť

nebyli informováni o tom, že se jedná o listinu s doplňitelným obsahem, přičemž žalovaní neudělili žalobci právo k jejímu doplnění. Blankosměnka pak byla vyplněna v rozporu s dohodou, neboť dle ujednání dohody měly směnečnou sumu tvořit pouze splatné pohledávky žalobce, úroky neměly být součástí směnečné sumy, protože ještě nenabývaly splatnosti. Závěrem namítli, že údaje data splatnosti a směnečné sumy byly na směnce přepisovány. Soud prvního stupně provedl důkaz směnkou a rozhodl napadeným rozsudkem, v jehož odůvodnění konstatoval, že směnka má všechny náležitosti, které pro tento druh cenného papíru požaduje zákon směnečný a šekový č. 191/1950 Sb. (dále jen ZSŠ). Důvodem neplatnosti směnky nemůže být tvrzení žalovaných o neoprávněném doplnění směnečné sumy a data splatnosti. Námitku promlčení označil soud prvního stupně za ryze účelovou, neboť směnka sloužila k zajištění pohledávek z rámcové kupní smlouvy č. 72, za výstavce se na směnku podepsala žalovaná 1) coby jednatelka, žalovaný 2) byl druhým jednatelem výstavce, tudíž oba museli vědět, o jakou směnku se jedná, tzn. že se jedná o blankosměnku nikoli vistasměnku. Dohoda o doplnění blankosměnky byla v tomto případě uzavřena konkludentně, dne 12. 3. 2007 pak byla konkludentní dohoda doplněna o formu písemnou, v níž byla směnka řádně popsána, byly zde uvedeny podmínky, za nichž může žalobce chybějící údaje doplnit, z dohody byla zřejmá vůle výstavce i dlužníka vystavit blankosměnku. O tom, že výstavce směnky byl v prodlení s placením závazků dle rámcové kupní smlouvy, svědčí usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 16. 11. 2011, č.j. [redacted], kterým byl schválen smír, dle něhož měl výstavce zaplatit žalobci dle rámcové kupní smlouvy částku 427.950 Kč. Jestliže datum splatnosti směnky bylo stanoveno na den 5. 9. 2011, pak z data usnesení 16. 11. 2011 je zřejmé, že výstavce byl v prodlení s placením a že k datu vystavení směnky byly splatné i úroky. Soud prvního stupně proto námitku nesprávného doplnění blankosměnky shledal lichou. Žalovaní 1) a 2) nemohou úspěšně namítat, že s nimi nebyla uzavřena dohoda o doplnění blankosměnky, neboť tato byla uzavřena mezi žalobcem a výstavcem směnky, nebylo proto na žalovaných, aby žalobci udělili právo doplnit chybějící údaje na blankosměnku, kterou oni sami ani nevystavili. K námitce, že údaje na směnce byly přepisovány, soud prvního stupně poukázal na to, že žalovaní ani netvrdili, že jim byla směnka dříve prezentována s jiným údajem data splatnosti a směnečné sumy, proto neprováděl znalecké zkoumání ve věci technického pozměňování směnky. Výrok o náhradě nákladů řízení odůvodnil dle ustanovení § 142 odst. 1 o.s.ř.

V posuzované věci žalovaní 1) a 2) vybudovali svoji obranu proti povinnosti platit směnečný peníz zejména na tvrzení, že směnka, jež je předmětem tohoto sporu, nebyla vystavena jako blankosměnka a že žalobci neudělili právo doplnit na směnku chybějící údaje data splatnosti a směnečné sumy.

S ohledem na nastíněnou obranu žalovaných považuje odvolací soud za vhodné nejprve uvést obecné údaje týkající se institutu blankosměnky, jež je zakotven v článku I. § 10 ZSŠ. Za blankosměnku, směnku neúplnou, je nutno považovat listinu, která je záměrně, podle ujednání, vystavena v neúplné podobě, a to proto, aby se po pozdějším doplnění jinou osobou, než je ten, kdo tuto listinu vystavuje, stala směnkou skutečnou, směnkou úplnou. Blankosměnka tedy

předpokládá existenci ujednání o tom, jak má být směnka později doplněna. Toto tzv. vyplňovací právo, které opravňuje majitele blankosměnky doplnit na směnečnou listinu absentující údaje a přeměnit tak neúplnou listinu na směnku úplnou, vzniká dohodou mezi osobou na blankosměnce podepsanou v pozici směnečného dlužníka a majitelem této blankosměnky. Obsahem takovéto dohody je určení kdy, jakým způsobem a za jakých podmínek je nositel vyplňovacího práva oprávněn doplnit na blankosměnku chybějící údaje. Pro tuto dohodu nejsou stanovena žádná závazná kritéria, nemusí mít písemnou formu, tzn. že může být uzavřena i ústně i konkludentně, její obsah může být zachycen v jednostranném prohlášení. Je-li na blankosměnce v pozici směnečného dlužníka podepsán také směnečný rukojmí, je nezbytné, pokud má být doplněným směnečným prohlášením zavázán, aby i s ním byla sjednána dohoda o vyplňovacím právu, přičemž ani pro tuto dohodu není zákonem stanovená forma.

V posuzované věci žalovaná 1) v pozici statutárního zástupce výstavce směnky, tj. společnosti [redacted], spol. s r.o. a zároveň spolu s žalovaným 2) coby směneční rukojmí podepsali směnku, na niž absentoval údaj data splatnosti a směnečné sumy, což ostatně nezpochybnili. Jestliže tuto směnku remitentovi, tj. žalobci, předali, o čemž rovněž nebylo sporu, pak platí, že žalobci konkludentně udělili právo doplnit na směnku chybějící údaj data splatnosti a směnečné sumy. Navíc nelze přehlédnout, že „Dohoda o doplnění vlastní blankosměnky reg. č. S/49/2007, vztahující se k rámcové kupní smlouvě č. 72 ze dne 1. 3. 2007“ je u výstavce směnky datována dnem 1. 3. 2007, tedy dnem, kdy byla emitována i směnka. V čl. I. Dohody bylo výslovně uvedeno, že byla vystavena blankosměnka, na niž záměrně nebyla uvedena výše směnečného peníze a datum splatnosti a že vůlí výstavce a směnečného věřitele bylo vystavit směnku neúplnou, že se tudíž nejedná o směnku splatnou na viděnou. Za této situace je nutno tvrzení žalované 1), že si nebyla vědoma skutečnosti, že se jedná o blankosměnku, označit za ryze účelové, neboť jestliže směnka i dohoda nesou stejné datum 1. 3. 2007, pak žalované 1) muselo být v okamžiku podpisu směnečné listiny nadevší pochybnost zřejmé, že výstavce podepisuje listinu, na níž absentuje údaj data splatnosti a směnečné sumy a že tyto údaje mohou být do blankosměnky v případě, že dojde k naplnění podmínek sjednaných v dalších bodech Dohody, doplněny. Z tohoto úhlu pohledu se pak tvrzení uvedené v doplnění odvolání, a sice že žalovaná 1) jednala s žalobcem o možném doplnění směnky až 13 dnů po její emisi, jeví jako nepravdivé. Za tohoto stavu věci lze uzavřít, že podmínky pro doplnění blankosměnky, jež byly sjednány mezi výstavcem směnky a remitentem, platily i pro žalovanou 1) coby avala.

Ohledně udělení vyplňovacího práva žalovaným 2) odvolací soud konstatuje, že nemá pochybnosti o tom, že pravidla pro doplnění blankosměnky sjednaná výstavcem směnky platí i pro něj coby směnečného rukojmí. Je sice pravdou, že na Dohodě podpis žalovaného 2) připojen není, nicméně nelze pominout, že žalovaný 2) v okamžiku převzetí avalu působil ve funkci statutárního orgánu výstavce směnky, tudíž lze stěží uvěřit tomu, že blankosměnku podepsal, aniž byl zpraven o podmínkách jejího vyplnění. Naopak, s ohledem na personální propojení, lze

uzavřít, že jestliže existovala dohoda o doplnění blankosměnky mezi žalobcem a výstavcem směnky, pak dohoda v zásadě shodného obsahu musela existovat i mezi výstavcem a žalovaným 2), neboť, jak již bylo řečeno, lze považovat za absurdní představu, že žalovaný 2) převzal směnečné rukojemství, aniž by věděl proč tak činí, když navíc coby statutární zástupce výstavce musel o jeho obchodních transakcích být zpraven.

Pro úplnost odvolací soud dodává, že pokud oba žalovaní podepsali směnečnou listinu a žalovaná 1) i Dohodu, aniž by se řádně seznámili s jejím obsahem, případně aniž by vyhledali odbornou pomoc, když v doplnění odvolání tvrdili, že jejich právní znalosti a povědomí jsou nedostačující, pak musí nést důsledky tohoto nezodpovědného přístupu k cennému papíru sami, a to v podobě pro ně nepříznivého rozhodnutí soudu.

K druhému odvolacímu argumentu, a sice že text směnky byl v doplňovaných údajích odstraněn a dopsán znovu, přičemž druhé doplnění údajů bylo již pouhou změnou textu vůči žalovaným neúčinnou, odvolací soud připomíná zásadu, dle níž platí, že každý dlužník je ze směnky zavázán tak, jak to odpovídá textu směnky, který mohl poznat. Osoby podepsané před změnou jsou tedy zavázány nadále podle textu původního. Ti, kdo se podepsali po změně, a to i po změně neoprávněné, jsou zavázáni podle textu změněného.

V tomto případě však žalovaní netvrdili, jak správně uvedl soud prvního stupně, že jim byla prezentována směnka, na niž byl doplněn jiný údaj data splatnosti a směnečné sumy, než je na ni uveden nyní. Za této situace nelze spekulovat o tom, že žalobce s textem směnky manipuloval v neprospěch žalovaných, tudíž nelze případnou změnu směnečného textu považovat za nedovolenou. Úvahu, že vyplňovací právo bylo již, dle tvrzení žalovaných, konzumováno prvním doplněním údajů na blankosměnku, nelze považovat, ve světle shora uvedeného, za správnou.

Na základě všech shora uvedených skutečností lze tedy uzavřít, že žalovaní se vznesenými námitkami povinnosti zaplatit směnečný peníz neubránili. Naopak žalobci jako majitelé platné a pravé směnky, kterou v řízení předložil k prokázání tvrzené směnečné pohledávky, vzniklo nesporné právo na zaplacení směnečného peníze, neboť nespornost směnečných závazků znamená, že směnka sama o sobě je jediným a zcela dostatečným důvodem k placení proto rozsudek odvolací soud soudu prvního stupně v rozsahu, uvedeném ve výroku I., jako věcně správný, potvrdil (§ 219 o.s.ř.).

Odvolací soud částečně změnil (§ 220 o.s.ř.) rozsudek soudu prvního stupně, a to ve výroku o nákladech řízení ve směnečném platebním rozkazu. Soud prvního stupně totiž v rámci práva procesně úspěšného žalobce na náhradu nákladů řízení přiznal ve směnečném platebním rozkazu na těchto nákladech žalobci i odměnu advokáta stanovenou dle vyhlášky č. 484/2000 Sb. Uvedená vyhláška však byla Nálezem Ústavního soudu ze dne 17. 4. 2013, sp. zn. Pl. ÚS 25/12 zrušena a s ohledem na sdělení ÚS publikované ve Sbírce zákonů pod č. 117/2013, je proto

třeba odměnu advokáta stanovit dle vyhlášky č. 177/1996 Sb. Náklady procesně úspěšného žalobce do vydání směnečného platebního rozkazu tak sestávají z odměny advokáta dle vyhlášky č. 177/1996 Sb. v platném znění, za 2 úkony právní služby á 10.700 Kč (převzetí a příprava zastoupení, podání žaloby), vycházejíc z tarifní hodnoty 590.580 Kč (směnečný peníz 588.618 Kč + směnečná odměna 1.962 Kč), 2 paušálních náhrad výdajů á 300 Kč na 1 úkon právní služby, zaplaceného soudního poplatku 29.530 Kč, celkem 51.530 Kč. V rozsahu částky 26.180 Kč, přiznané ve směnečném platebním rozkazu na náhradě nákladů řízení žalobci, proto nezbylo, než směnečný platební rozkaz zrušit (celkem bylo ve směnečném platebním rozkaze na náhradě nákladů řízení přiznáno 77.710 Kč). S ohledem na tuto změnu rozsudku odvolací soud rozhodl nově i o nákladech námitkového řízení, na nichž žalobci náleží odměna advokáta za 1 úkon právní služby á 10.700 Kč (účast u jednání soudu prvního stupně dne 15. 11. 2012), 1 paušální náhrada á 300 Kč na 1 úkon právní služby, cestovní výdaje advokáta žalobce ve výši 1.981 Kč a náhrada za ztrátu času 8 půlhodin á 100 Kč, tedy celkem 13.781 Kč (§ 7, § 11 odst. 1 písm. a/, d/, g/, § 13 odst. 3, § 14 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb. v platném znění, vyhláška č. 429/2011 Sb.).

Žalobce měl rovněž úspěch v odvolacím řízení, proto žalovaným 1) a 2) vznikla povinnost nahradit mu náklady odvolacího řízení (§ 142 odst. 1 a § 224 odst. 1 o.s.ř.), které představují odměnu advokáta za 1 úkon právní služby á 10.700 Kč (účast advokáta žalobce u jednání odvolacího soudu dne 16. 12. 2014), 1 paušální náhradu výdajů á 300 Kč na 1 úkon právní služby, cestovné ve výši 2.870 Kč za cestu advokáta žalobce z jeho sídla v [redacted] k jednání odvolacího soudu v Olomouci a zpět, celkem ujetu 486 km, osobním autem tov. zn. Škoda Superb, reg. zn. 9S2 6376, při průměrné spotřebě 6,13 litrů nafty na 100 km, při ceně 1 litru motorové nafty 36 Kč a sazby základní náhrady 3,70 Kč na 1 km jízdy, náhradu za ztrátu času 10 půlhodin á 100 Kč (§ 7, § 11 odst. 1 písm. g/, § 13 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb. v platném znění, vyhláška č. 435/2013 Sb.), celkem 14.870 Kč.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí je dovolání přípustné, dospěje-li dovolací soud na základě dovolání podaného ve lhůtě do dvou měsíců od jeho doručení, k Nejvyššímu soudu ČR v Brně, prostřednictvím Krajského soudu v Brně, k závěru, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak.

Olomouc 16. prosince 2014

Za správnost vyhotovení:

[redacted]
předsedkyně senátu

[redacted]
Digitálně podepsal [redacted]
DN: c=cz, o=OR, ou=Vězeňský soud v
Olomouci (JČ. 64124533), ou=správa
soudů, ou=2/1, cn=[redacted]
serialNumber=P134973,
title=zapsavatelka
datum: 2015.01.15 09:22:55 +01'00'